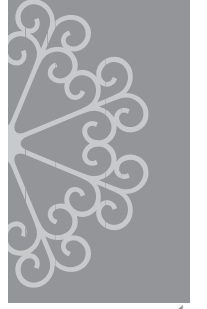

בית מדרש

532

בשבילי הפרשה

פרשת ויחי תשפ"ג

זמני כניסת השבת

Baltimore, MD	4:40
Brooklyn, NY	4:25
Chicago, IL	4:14
Houston, Texas	5:19
Johannesburg, S. Africa	6:46
Lakewood/Deal, NJ	4:28
London, UK	3:52
Los Angeles, CA	4:40
Manchester, UK	3:51
Monsey, NY	4:24
Montreal, Quebec	4:08
Passaic, NJ	4:25
Toronto, Ontario	4:38
Yerushalayim	4:14
Zurich, Switzerland	4:32

בשבילי הלכה

ע"י הרב הגאון מאיר צבי שפיצר שליט"א
הערות בעניני הלכה. הלכה למעשה יש לשאול לרב

ויחי

ברכת שעשה לי נס

לו ישטמנו יוסף ואמרו כי בדרך חזרה בירך כשראה הבור

הנהגה נחלקו החי"א ושעה"צ ר"ח כ"ו אי צריך נס היוצא מן הטבע או דדי בסכנה היוצא מן הטבע, וע' נש"מ"א כלל ס"ה להוכיח דא"צ נס חוץ מדרך הטבע ממעשה יוסף, והביא בשם ב"ר ק' ח' שהלך לשם, והוסיף שמסתמא בירך כמ"ש מתנ"ך, וניצל שלא מת בצמא, ולא היה דרך נס.

וכבר העירו בנש"מ"א החדש אמאי לא הביא דמפורש כן בתנחומא שביד. ובעיקר ראייתו דחו האחרונים שהיה נס יוצא מן הטבע כי אמר ר' תנחום בשבת אבל נחשים ועקרבים יש בו, ולא כדברי נש"מ"א שהברכה על שהיה מת בצמא וניצל ע"י שהוציאוהו.

ובאמת ע' משך חכמה שכתב על מדרש תנחומא הנ"ל דר' תנחום לשיטתו בשבת הנ"ל. ונראה מה"ט לא הביא נש"מ"א מתנחומא, אבל לפי פשוט המדרש ס"ל שניצל בצמא, ומ"מ ס"ל אפילו למדרש מסתמא בירך.

והנה' ע' מהריט"ן סי פ"ז בנס בעלייה אין מברך בבית למטה וצריך להיות ממש במקום הנס, והביא ראה מיוסף שהוצרך לילך מאחיו ולא בירך בחשאי על הדרך.

(ולפי למהריט"ן מיושב עוד קושיא, כי לכא' קשה אמאי לא בירך כשעלה, ור"ל משום אונן או משום תוך ד' אמות למת, מיהו קשה א"כ אמאי בירך כשירד כיון שכבר ראה, וע' אשל אברהם ובה"ר ר"ח א' באריכות.

אבל לפי מהריט"ן מיושב.

ועוד תי' ס' בית פינחס עה"ת מבעל פתחא זוטא הטעם שלא בירך יוסף בדרך כשעלה ממצרים כי הלך בדרך אחר, אבל בחזרה חזרו בדרך אחר כי הרי גם הנשים עלו עמם (דכתיב רק טפס וצאנם עזבו בארץ גושן) והרי אין לפגוש הנשים בחזרה מלויה. ויש לדון בזה כי לכא' האיסור הוא

ויעל יוסף לקבור את אביו (ג,ז)

הגמ' במס' סוטה (דף י"ג ע"א) מס' פרת שבעת קבורת יעקב אבינו במער רת המכפלה, היה עשו מעכב ולא נתן לקברו משום שטען שמקום זה שייך לו. והשיבו לו בני יעקב שאביהם קנה זאת ממנו, ועשו ביקש לראות את שטר המכירה, אך כיון שהשטר היה במצרים שלחו את נפתלי שהיה קל גללים, ובינתים לא קברו את יעקב.

ממשיכה הגמ' ומספרת, במאורע נכח חושים בן דן שהיה כבד שמיעה, ובעת השהות שאל למה מתעכבים, וענו לו שמחכים עד שיחזור נפתלי, אמר חושים ובינתיים יהא אבי אבא מוטל בבזיון? נטל מקל והכה בראשו של עשו והרגו.

הקשה מן ראש הישיבה שה"ת הגאון הרב חיים שמואלביץ זצלה"ה כיצד יתכן שבני יעקב, שבטי י-ה, לא הזדעזעו מהמצב שאביהם

הגאון הרב אברהם בן הגר"ל טיקטינסקי

זצוק"ל

י"ט בטבת תרצ"א

הגאון הרב אברהם בן הגר"ל סי

קטינסקי זצוק"ל, נכדו של מייסד מן ראש הישיבה הגאון רבי שמואל סי קטינסקי זצוק"ל ובנו של הגאון הרב חיים ליב טיקטינסקי זצוק"ל, כיהן כמג"ש בישיבה משנת תרמ"ד. לאחר פטירת אביו בשנת תרנ"ט התמנה לעמוד בראשות הישיבה. במשך כל השנים הללו מסר את שיעוריו בקביעות ביישיבה, למרות מחלת עיניים קשה בה לקה אשר נטלה את מאור עיניו עד שאילצה אותו בשנת תרס"ו לפרוש מהישיבה ולעבור למינסק.

מעניינת במיוחד היא צוואתו, בה מורה הוא כיצד לנהוג בו אחר פטירתו. הדברים שופכים מקצת אור על ענוותנותו וצדקותו:

בקשתי שלא יכניסו אותי בשום בית הכנסת, ולא יספידוני לא בפני המטה ולא אחר כך בשום מקום, ולא יעברו על רצוני ולא יעשו בזה שום הוראת היתר כי הנני מקפיד על זה מאד.

רחמנים בני רחמנים, אנא חוסו עלי ולהשתדל שבשני הצדדים של מקום מנוחתי בקבר יהיו

מוטל בבזיון, ורק חושים בן דן, נכדו של יעקב, לא יכול היה להשלים עם המצב? ומדוע לא הרגישו כולם בבזיון שיעקב מוטל עד שיחזור נפתלי ממצרים?

וביאר, שמכאן אנו למדים יסוד נפלא, מידת ההרגל הזו הטבועה בנפשו של האדם, מסייעתו לעמוד אף במצבים הקשים ביותר, כל בני יעקב ובני בניו הנלוים עמו, כיון ששמעו את ערעורו של עשו על מקום הקבורה, החלו להתווכח עמו ולהשיב לו על טענותיו, ומתוך כך התרגלו למצב ושוב לא חשו בבזיון שבדבר. ברם, דוקא חושים בן דן שהיה כבד שמיעה לא שמע את אותן טענות שקדמו, לעיניו נגלה פתאום המצב הקשה: "אבי אבא מוטל בבזיון", ומיד בערה בו קנאת כבוד אבי אביו והרג את עשו.

זהו כוחו של ההרגל, אסונו של האדם הוא בכך שהוא מתרגל למצבו, יהיה גרוע ושלם כאשר יהיה, מסתגל הוא לעמוד אף במצבים הקשים ביותר, ומשלים עם כל מצב שהוא.

אנשים כשרים מופלגים ושוני הלכות לכה"פ בשו"ע או"ח, יראי שמים ויראי חטא, ומשאים ומתנם עם ב"א באמונה, ונזהרים מלכעוס שלא לצורך, ומלדבר שקרים וליצנות ולשון הרע, ולא היו ח"ו בעלי גאווה ונזהרו מלהפסיק לא בדברי חול ואף לא בדברי תורה באמצע התפילה ובקריאת התורה ובחזרת הש"ץ.

הנני מזהיר ומצוה לכתוב על המצבה שלי כפי הנוסח שאני כותב פה בלי שום שינוי כלל וזהו. [תאריך הפטירה הוסיפו אח"כ]:

פ"נ איש אשר היה מאמין בה"ג עיקרים ובכל מאמרי חז"ל, ועסק בתורה ולימד לאחרים למרר בים או ליחידים, שלשלת היוחסין שמו אברהם בן לאותו צדיק הרב הגאון המפורסם בכל תפר צות ישראל כקש"ת מרן חיים יהודא ליב זלה"ה אשר היה ר"מ דק"ק מיר מ"ט שנה מתחילת קיץ תר"י עד תחילת קיץ תרנ"ט ומנוחתו כבוד בווארשא ונפטר בחוה"מ פ"ב בשנת תרנ"ט ביום ה' י"ט ניסן והובל למנוחות למחרת ביום ו' עש"ק כ' ניסן בכבוד גדול. ובנו אברהם הנ"ל השתדל והעמיד על קברו אהל של רצפת אבנים ומצבה מפוארה, זכותו של מר אבא זצ"ל יעמוד לו שיי תכפרו עוונותיו. נפטר בן ע"ה שנה ביום ה' פ' שמות י"ט טבת תרצ"א לפ"ק פה מינסק ובאותו יום הובל לקבורות.

דברי הבחינה

דברי הימים

בשבילי הלכה

ע"י הרב הגאון מאיר צבי שפיצר שליט"א
הערות בעניני הלכה. הלכה למעשה יש לשאול לרב

רק מיד אחר הלוייה, אבל לא כל הדרך לכמה ימים מלויה
עד המקום שיצאו משם. ויש לעיין בזה).

ובדברי מהריט"ץ ע' פרי הארץ מזרחי ז' אולי היה הבור
רחוק מהדרך. ולכא' ראיית מהריט"ץ דהרי ארחות ישמ
עאלים עבר ליד הבור, ומסתמא זה היה הדרך. אך ע"ש
פרי הארץ אולי היה אחורי הר או גבעה.

והנה מהריט"ץ הקשה אמאי לא בירך בחשאי על הדרך.
ולכא' לפי הב"ה כתבנו שהברכה היה על הנחשים ויש
לתרץ כי מהדרך א"א לראות כלל לתוך הבור אלא שפת
הבור, ואולי זה לא חשיב כלל שראה מקום הנס.

ונראה דמהריט"ץ ס"ל כחיי"א שהברכה היה על הבור
גופא, כי לדבריו דצריך לעמוד במקום הנס ממש ע"כ הב
רכה הוא הודאה, וא"כ א"צ שההצלה היה בדרך יוצא מן
הטבע, וא"כ הברכה על הבור, ושפיר הביא ראייה לשיטתו.

בן יהודע ב"ה שם. ועכ"פ לשיטה זו יוצא דכמו"כ
עשו יצא לתרבות רעה בטבת. ומסתבר שהיה בעשרה
טבת שהוא היום שבו מחליט על עתיד בהמ"ק.

הערות ותגובות בלשה"ק או באנגלית יתקבלו בריצון במייל bishvieleihalacha@themir.org

"הוכח לחכם". אדם יכול לבדוק את עצמו
איך הוא מקבל תוכחה, איך הוא מתייחס לתר
כחה, כפי שהוא מתייחס למוכיח ולתוכחה כן
חכמתו, אם אצלו התוכחה היא "ויאהבך" אזי
הוא בבחינת "הוכח לחכם", ובאותה המידה
שהוא אוהב את התוכחה ואת נותן התוכחה
עד לשם חכמתו מגעת.

עומד ראובן ומקבל את הברכה את התוכ
חה "פחז כמים", עומדים שמעון ולוי ושומ
עים "כלי חמס" וכשמגיעים ליהודה חל שינוי
"יהודה אתה יודוך", "לפי שהוכיח את הראש
נים התחיל יהודה לסוג לאחוריו וקראו יעקב
בדברי רצוי, אתה לא כמותם, מה שונה יהודה
מראובן משמעון ומלוי, למה יהודה שפחד על
מעשה תמר קיבל הסכמה, אתה לא כמותם,
ומדוע? האם בגלל שהוא הודה? גם ראובן
עשה תשובה, "וישב ראובן אל הבור", "והיכן
היה? רבי אליעזר אומר היה עסוק בשקו וב

תוכחה וברכה

פסול בזרעי, אמרו לו "שמע ישראל" כשם
שאינ בלבך אלא אחד, כך אין בלבנו אלא אחד,
פתח ואמר ברוך שם... " (פסחים שם)

כשחודרת ההבנה, ה"נסתלקה שכינה" היא
לא בגלל חסרון בי, לא חלילה בגלל בני, אלא
כמו שלימדנו חז"ל שעדיין לא הגיעה העת,
פתח ואמר דברים אחרים, את מה שידוע
לכולם בשם ברכות יעקב, הברכות שהסכים
הקב"ה על ידו "כל מה שבורך יעקב את השב
טים כך ברכן משה.."

והברכות מתחילות לזרום, ראובן "פחז
כמים", שמעון ולוי "כלי חמס", זה ברכות? זה
נקרא "לחטוף על הראש", ברור הדבר, תוכחה
מלב אוהב, תוכחה הניתנת בצורה נכונה ובזמן
הנכון, תוכחה של "נאמנים פצעי אוהב" היא
הברכה הגדולה. ברכה היא נתינת כח להמשיך
הלאה ביתר שאת.

מה היא תוכחה נכונה, תוכחה הנותנת
לאדם כח להמשיך הלאה ב"יתר שאת ויתר
עד". "אל תוכח לץ פן ישנאך הוכח לחכם
ויאהבך". אתה מוכיח לץ הוא עלול לשנוא
אותך, זה לא חייב להיות, יכול שאותו לץ
התוכחה אפילו לא תעבור לו ליד האוזן, אבל
הוא גם עלול לפתח שנאה כלפיך "פן ישנאך",
על החכם לא נאמר כי יאהבך אלא "ויאהבך",
תוכיח את החכם והוא הרי חכם, הוא יפתח
כלפיך אהבה, אהבה שתלך ותגבר "ויאהבך",
בבית המדרש אצלנו היו אומרים, אדם רוצה
למדוד את עצמו האם הוא חכם ועד כמה הוא
חכם, איפה ישנה מראה שדרכה ניתן לראות
את תמונת החכמה, היכן ניתן למצוא כלי מדה
היכול למדוד חכמה, יש רק כלי מדה אחד:

"ויקרא יעקב אל בניו... האספו ואגידה
לכם.. אשר יקרה אתכם באחרית הימים"

"ביקש יעקב לגלות את הקץ ונסתלקה ממנו
שכינה והתחיל לומר דברים אחרים" (פסחים
נ"ו)

"הקבצו ושמעו בני יעקב ושמעו אל ישראל
אביכם" - "לא הוכיח את בניו אלא סמוך למי
תה, אמר ראובן בני, אני אומר לך מפני מה
לא הוכחתיך כל השנים הללו, כדי שלא תניחני
ותלך ותדבק בעשו אחי ומפני ארבעה דברים
אין מוכיחין את האדם אלא סמוך למיתה..."
(רש"י תחילת דברים עפ"י הספרי)

המעמד גדול, האוירה אוירה של חרדת
קודש, ההזדמנות חד פעמית, כמה פעמים רצה
יעקב להעיר לראובן על הפחז כמים, לדבר עם
שמעון, להוכיח את לוי "כלי חמס מכרותיהם",
אבל ליעקב יש חשבון לא מוכיחים פעמיים,
אין מוכיחים אלא סמוך למיתה, וכשמגיעה
השעה עומדים כולם מחכים למוצא פי האבא
הגדול והנה הוא מתחיל לדבר, ועל מה הוא
מדבר על אחרית הימים, מה עם התוכחה? אם
לא עכשיו אימתי? ויעקב יש לו דברים יותר
חשובים, "את אשר יקרה אתכם", בשעה שמ
דברים עם בנים, כשמדריכים תלמידים, לפני
שמתחילים לעסוק בעבר, יותר חשוב לדבר על
העתיד.

עומדים שנים עשר שבטי י-ה לפני יעקב אבי
נו מחכים וממתנינים בחרדת קודש "האספו"
"מהו האספו? הטהרו... ד"א העשו אסופות
אסופות" (בראשית רבה), והמצב לא פשוט,
נסתלקה ממנו שכינה, ויעקב נבהל שמא יש

רבו ובקשתו לקח? והלוא כבר נאמר "כי לא בקשתי אבטח וחרבי לא תושיעני", אלא חרבי זו תפילה, קשתי זו בקשה" (ב"ב קל"ג), יעקב נותן ליוסף את שכם, ומאיפה ליעקב את שכם, את שכם שאותה הוא מחלק, "אשר לקחתי" - שכם היא שלי, ומאיזה דין היא שלי, מדין כי בוש מלחמה "אשר לקחתי מיד האמורי בחרבי ובקשתי", ובתרגום "בצלותי ובבעותי", ואם היא שלי, אני נותן אותה ליוסף כדין כל כבוש מלחמה כחלק נוסף, אני התפללתי ובזכות זה שכם נפלה בחלקי. יכולים לחשוב שמעון ולוי מה שהם רוצים, לא הם כבשו את שכם, אני לקחתי, ואיך לקחתי "בחרבי ובקשתי".

וצריך להבין מתי יעקב התפלל, הלא בזמן ששמעון ולוי באו על העיר בטח הוא לא קיבל על זה עדכון, הוא בכלל לא ידע מזה, ואם הוא לא ידע על מה הוא התפלל? אלא מוכרחים לומר שמיד שנודע ליעקב על מעשה שכם ודי נה, הוא עשה את מה שצריך לעשות, הוא פנה אל הכתובת הנכונה, ועל זה אומר דוד המלך "אלקים באזנינו שמענו אבותינו ספרו לנו" (תהילים פרק מ"ד), יעקב עומד ומתפלל והתר צאה "אתה ידך גויים הורשת ותטעם תרע לא מים ותשלחם". איך למדנו בגמרא, שמעון ולוי כבשו את שכם? לא ולא, "כי לא בחרבם ירשו ארץ", איך נכבשה הארץ, "כי ימינך זרועך ואור פניך כי רציתם", וזאת הטענה של יעקב לשמעון ולוי, אתם חושבים שאתם כבשתם את שכם, שכם נכבשה רק בכח התפילה והבקשה, שכם היא שלי בכבוש מלחמה, החלק שלכם בענין הוא "עכרתם אותי", בלי ההתערבות שלכם היו כולם רואים את הבורא עולם, כולם היו רואים את ה"ימינך" ואת ה"זרועך" ובעיקר את "ואור פניך כי רציתם", אם מותר לומר אתם לא כבשתם אתם רק קלקלתם, שכם בידינו מכח התפילות ובזכות "כי הושעתנו מצרינו ומשנאינו הבישות".

זהו הלקח הגדול של הפרשה, "יש לנו אב זקן" - יש לנו ממי לשמוע, בכל צעד, בכל מעשה נמלכים בתורה ובחכמי התורה, כך ורק כך נוכל להמשיך הלאה לדורות הבאים, "וילד זקונים קטן" - להעביר לדורות ישרים יבורכו, את אשר "באזנינו שמענו אבותינו ספרו לנו", כי הבורא של אז הוא אותו הבורא עולם של היום, "אתה הוא מלכי אלקים" ובמהרה נזכה ליום הגדול של "צוה ישועות יעקב".

שים שאינם בניו שלא נטלו עצה הימנו" (רש"י עפ"י ה"ר). הם חשבו, הם בדקו, ולפי הבנתם וההבנה שלהם היתה הבנה של שבטי י-ה, היה נראה להם שהם עושים מצוה, וזה ידוע, תשר בה עושים על עברות, לא על מצוות, ויעקב בא עכשיו ומגלה להם שהמעשה הזה נובע מ"כלי חמס מכרותיהם". ראובן, אם מותר לומר, הטר ענה עליו היא שהוא לא הבין שלא יכול להיות שהוא מבין יותר טוב מאבא, שמעון ולוי היו בטוחים שזה מה שאבא רוצה, "ויבאו על העיר בטח", "בטוחים היו על כחו של זקן", זה נראה שהם היו בטוחים שהם שלוחים שלו, הם ער שים מה שלפי דעתם אבא רוצה שיעשו. על זה הטענה שיש את מי לשאול, יש לכם ממי ליטול עצה ואתם כאילו לא הבנים, אתם לא שואלים, אתם עושים מצוות בלי לשאול, בלי להתייעץ, זאת הטענה והיא התוכחה.

מכל מה שעברו ישראל, מכל הנפילות והחטאים, ביקש יעקב ששמו לא יזכר דוקא על שני דברים, "בסדם אל תבא נפשי", "זה מעשה זמרי". זמרי מבין יותר טוב ממושה "אם תאמר אסורה, בת יתרו מי התירה לך", "בקה לם אל תחד כבודי" - "אלו עדת קרח", מה יש בעדת קרח, "כי כל העדה כלם קדושים ומדוע תתנשא", אותו נושא ואותה בעיה, גם אנחנו מבינים.

חז"ל גם מגלים לנו מה היתה הטעות של ראובן, ראובן חשב שהוא תובע עלבונה של אמו, והוא היה צריך להבין שהחשבונות של יעקב זה חשבונות של שכינה, "לא כאברהם שקראו הר ולא כיצחק שקראו שדה אלא כי עקב שקראו בית" (פסחים פ"ח), העבודה של אברהם היתה בבחינת יוצאים לעבוד מטפסים בהר, יצחק המשיך בעבודה והגיע לבחינת שדה, יוצאים לשדה לעבוד, יעקב המשיך את העבודה והמשיך מכוחם, יעקב קראו בית, הבית הוא מקום לשכינה, "ויצא מאהל לאה" - "דהיינו המשכן שעשאו בצלאל שבא משבט יהודה", "ויבא באהל רחל" - "זה שילה שבחלק יוסף" (בעל הטורים בשם א"א הרא"ש ז"ל), עד לבנין בית עולמים "ובין כתפיו שכן" - מזבח היה בנוי בחלקו של בנימין, וכל זה בא מכוחו של יעקב שקראו בית.

"ואני נתתי לך שכם אחד על אחיך אשר לקחתי מיד האמורי בחרבי ובקשתי", "וכי בחד

תעניתו" (בראשית רבה פרשת וישב), וחז"ל אומרים שהתשובה של ראובן קבלה הסכמה מהקב"ה, "ואתה תפתח בתשובה: חייך, שבן בןך עומד ופותח בתשובה, ואיזה? זה הושע, שנאמר שובה ישראל עד ה' אלקיך" (בראשית רבה שם)

לכאורה אפשר היה לומר פשוט, יעקב לא בא להוכיח לשם תוכחה, יעקב בא ללמד ולחנך את בניו, וברגע ש"התחיל יהודה לסוג לאחוריו" אז אין צורך להוסיף, יהודה כבר הבין לבד מה הוא צריך לתקן, אבל בחז"ל וברש"י לא משמע כך, לא כתוב יהודה אתה כבר הבנת, ההדגשה "אתה לא כמותם".

יתכן לומר, וצריכים הרבה זהירות שאומרים, כי מדובר ב"שבטי י-ה", מדובר ב"עדות ליש ראל", יהודה ראה את מעשה תמר ככישלון, כחטא, זה שלמדנו בחז"ל שמלאך כפה עליו, "יצאה בת קול ואמרה ממני ומאתי יצאו הדברים" (רש"י עפ"י סוטה י'): אבל אצל יהודה זה נחשב לחטא והוא עשה על זה תשובה, על זה הוא הודה "ממני", אצל ראובן הבלבל יצועי אביו, זה היה לאחר מחשבה לאחר עיון בסוגיה, אצלו זה היה נחשב למצוה ויעקב לא מוכיח אותו על המעשה, זה היה יכול להחשב לו כשגג בדבר מצוה אבל יש פה "פחז כמים", יש לך אבא גדול ואת כל מה שאתה יודע גם הוא יודע והרבה יותר, איך אתה מתערב בחשבונות של אבא שלך, זה נובע מה"פחז כמים".

גם אצל שמעון ולוי, ברור הדבר שבשעה שבני יעקב ענו לחמור ולבנו "במרמה" "אם תהיו כמונו להימול כל זכר" הם לא התכוונו לרפורמת הגיור. פשוט שהם חשבו כמו שא נחנו היינו חושבים על רעיון כזה, הנה באה משפחה חדשה לעיר, וכדי שהם יקלטו בעיר צריכים כולם לעבור ברית מילה, על הצעה כזו אמורים אנשי העיר להראות לחמור איפה מקר מם של חמורים. את שכם ואת אביו לשלוח למוסד לאנשים לא בריאים, איך אומרים בי מינו, "עושים בחירות", מחליפים ממשלה, מה שנקרא בא ניתן להם לעשות את העבודה. והנה תגובה משונה, "ורבים מעמי הארץ מתייהדים", עכשיו שמתברר שכולם שותפים בעוולה מה צריך לעשות, שמעון ולוי מולכים מהלך בלי לשאול את האבא, "ויקחו שני בני יעקב שמעון ולוי" "בניו היו ואף על פי כן נהגו כשאר אנ

The Power of Sight

Harav Hagaon Shmuel Friedman Shlita

At the beginning of this week's parashah, Yaakov Avinu summons Yosef and tells him to bring his children to get a brachah before he dies. The Torah then tells us that Yaakov couldn't see, so before he blessed Menashe and Ephraim, Yosef brought them close to him, and he kissed them and hugged them: **וַיֵּבֶן יוֹסֵף אֶתְּוֹתָיו וַיִּשָׁק אֵלָיו וַיִּשַׁק לָהֶם וַיַּחַבֵּק לָהֶם**.

Why did the Torah have to tell us this? What does this have to do with Yaakov's brachah to Menashe and Ephraim? The Sforno explains that because Yaakov couldn't see his grandsons, his blessing could not rest on them. Instead, he kissed and hugged them, so that his soul should be connected to them and his blessing should be given over to them.

For a brachah to take effect on the recipient, there has to be a connection between the giver of the brachah and its recipient. Usually, that connection is accomplished through the giver seeing the recipient, but since Yaakov Avinu couldn't see, he had to kiss them and hug them in order to connect with them.

The Sforno points to a similar phenomenon with

Moshe Rabbeinu. At the beginning of Parashas Vezos Habrachah, the Torah says, **וַיִּרְאֶה ה' אֶת כָּל הָאָרֶץ אֶת הַגִּלְעָד**. The reason Hashem showed Moshe all of Eretz Yisrael, explains the Sforno, was so that he could bless it. Because he was able to see the land, he was able to give it his brachah.

After showing Moshe the land, Hashem told him, **אֵת הָאָרֶץ אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתִּי לְאַבְרָהָם לְיִצְחָק וּלְיַעֲקֹב לֵאמֹר לְזֶרַעְךָ אֶתְנֶנָּה**. The Gemara (Berachos 18b) asks, what is the meaning of the word **לֵאמֹר** here? Hakadosh Baruch Hu instructed Moshe Rabbeinu to tell Avraham, Yitzchak, and Yaakov that He had fulfilled His vow to their descendants. The Maharsha explains that although Eretz Yisrael was not conquered yet, Hashem's showing Moshe Rabbeinu the land was tantamount to its being conquered. We see, then, the tremendous power inherent in Moshe's seeing the land.

We also find that when Yitzchak Avinu, who was blind, wanted to bless Eisav, he told him, **וַיַּעַשׂ לִי מִטְעַר**. **מִיָּמִים כִּאֲשֶׁר אָהַבְתִּי וְהִבִּיאָה לִּי וְאָכְלָה בְּעִבּוֹר תְּבָרְכֵךְ נַפְשִׁי בְּטָרִם אֲמוֹת**. He wanted to connect with Eisav, so that his brachah could be imparted to him, so he asked Eisav to prepare delicacies so that he would feel love and gratitude towards him.

Eyes Create Connection

We can derive a fundamental insight from the Sforno: The eye creates connection. It's a gateway to a person's soul. This is true in the positive sense, as well as in the negative sense. Bilam sought to see the Jewish people's encampment so that he could place an ayin hara on them, as the Torah relates: וַיֹּאמֶר אֵלָיו בְּלֶק לְכָה נָא וְאֵתִי אֶל מְקוֹם אַחֵר אֲשֶׁר תִּרְאֶנּוּ מִשָּׁם אָפֶס קִצְחוֹ תִרְאֶה וְכָלוּ לֹא תִרְאֶה וְקִבְּנוּ לִי מִשָּׁם וַיִּפֶן אַחֲרָיו וַיִּרְאֵם וַיְקַלֵּם. When he saw the youths, he was able to curse them.

The power of sight is reflected in the following halachah in Shulchan Aruch (Orach Chaim 134), regarding the procedure of hagbaah:

מראה פני כתיבת ספר תורה לעם העומדים לימינו ולשמאלו, ומחזירי. ר. לפניו ולאחריו, שמצוה על כל אנשים ונשים לראות הכתב ולכרוע.

There's a mitzvah for every person to see the writing of the sefer Torah when it is lifted. The Magen Avraham cites the mekubalim as stating that a person should be able to actually read the letters, because a great light comes upon a person when he gazes at the sefer Torah.

Regarding maaser sheini, which must be eaten in Yerushalayim, Tosafos explain (Bava Basra 21) that when a person saw the great kedushah of the kohanim doing the avodah, it would spur him to develop yiras Shamayim and learn Torah.

Yet another source that shows the power of seeing is the passuk in Yeshayah that says, וְהָיוּ עֵינֶיךָ רְאוּת אֶת מוֹרֵךְ.

The halachah is that during Kiddush, a person is supposed to look at the Shabbos candles. Similarly, when a person gazes at the Chanukah candles, it has an effect on his soul.

Chazal (Menachos 43b and elsewhere) teach that when a person sees the techeiles on his tzitzis, he is reminded of the sea, which resembles the heavens, which resembles the Kisei Hakavod. In other words, when a person fulfills the mitzvah of tzitzis, it is as though he is perceiving the Shechinah. How? Because it is as though he saw the Kisei Hakavod and the Shechinah. Seeing connects a person to what he's looking at, even if what he's seeing is merely something similar to something similar. By seeing our tzitzis, then, we're actually

connecting to the Ribbono Shel Olam.

The Dangers of Inappropriate Sights

On the flip side, we are cautioned, וְלֹא תִתְּרוּ אַחֲרֵי לְבַבְכֶם וְאַחֲרֵי עֵינֵיכֶם אֲשֶׁר אֵתֶם זְנִים אַחֲרֵיהֶם. When we see something that we are not supposed to see, we connect with that as well. The parashah of tzitzis encompasses both sides of this: seeing tzitzis connects us to the Ribbono Shel Olam, while seeing sights we shouldn't see connects us to things we shouldn't be connecting to.

Chazal also tell us not to gaze at avodah zarah, and not to gaze at the face of a rasha. Indeed, the Gemara (Megillah 28a) states that the reason Yitzchak's eyes became weak was that he looked at Eisav Harasha.

So we learn from this parashah the tremendous power inherent in seeing. What we see can influence us deeply: a davar shebikedushah brings kedushah upon a person, and seeing bad things has the opposite effect.

Therefore, we should use our eyes to connect ourselves with Torah, Eretz Yisrael, rebbe'im, talmidei chachamim, and tzaddikim.

To end with a story: About thirty years ago, someone asked me to accompany him to R' David Abuchatzera to get a brachah for a relative of his who needed a big yeshuah. After R' David gave the brachah, my companion asked him if he could promise that the person would have a yeshuah. R' David answered that he is not promising, but his family has the koach habrachah for close to 300 years, since they guard their thoughts and their eyes. He said that his grandfather did not leave his own courtyard for over thirty years. He had tefillos there, he learned there, he ate there, he slept there, he had a mikvah there, and he did not see anyone there except his family members.

A person who uses this tremendous koach of seeing that the Ribbono Shel Olam gave us is zocheh to brachah and simchah. We should be zocheh to use our kochos for good things, and not, chas v'shalom, the opposite.

Chazak chazak venischazek, and Gut Shabbos.